

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Вченої ради Університету
від 30.11.2023 року, протокол №10,
введено в дію
наказом від 30.11.2023 року №755

**Методичні рекомендації
з розроблення програм практики здобувачів вищої освіти**

(нова редакція)

Київ – 2023

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Методичні рекомендації (далі – Рекомендації) розроблені з метою встановлення в Київському університеті імені Бориса Грінченка єдиних норм і вимог до структури, змісту та оформлення програм практики здобувачів фахової передвищої, вищої освіти, визначення алгоритмів їхньої розробки та оновлення.

1.2 Рекомендації укладено відповідно до «Положення про проведення практики студентів Київського університету імені Бориса Грінченка», не суперечать чинному законодавству й нормативній базі забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти.

1.3 Рекомендації розроблені для використання кафедрами, цикловими комісіями структурних підрозділів Київського університету імені Бориса Грінченка (далі – Університет), що забезпечують підготовку фахівців за освітніми ступенями бакалавра, магістра, доктора філософії та освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр».

1.4 Програма практики (далі – ПП) – є нормативним документом Університету і розробляється кафедрою (цикловою комісією) для кожного виду практики на основі освітньої програми та навчального плану спеціальності підготовки фахівців відповідного рівня вищої (ступеня фахової передвищої) освіти.

1.5 ПП повинна відповідати вимогам стандартів фахової передвищої, вищої освіти, професійних стандартів, урахувати специфіку освітньої програми (спеціальності, спеціалізації) та останні досягнення науки і виробництва, бути спрямованою на досягнення програмних результатів навчання за освітньою програмою.

1.6 ПП за своїм змістом є документом, що визначає зміст, завдання, форми і методи контролю, звітності та очікувані результати під час проходження практики студентами.

1.7 До складу розробників (авторів) ПП входять гарант освітньої програми, представники роботодавців, здобувачі вищої освіти та науково-педагогічні (педагогічні) працівники кафедр (циклових комісій), які забезпечують організацію та навчально-методичне керівництво певним (конкретним) видом практики.

1.8 ПП обговорюється на засіданні кафедри (за необхідності на спільному засіданні кафедр) і затверджується Вченою радою інституту / факультету (Педагогічною радою коледжу) та проректором з науково-методичної та навчальної роботи (для докторів філософії – проректором з наукової роботи).

У випадках коли програма висувається від кількох кафедр різних підрозділів, необхідним є розгляд на спільному засіданні всіх кафедр, які беруть участь у її формуванні і затвердженні, а також вченою радою

структурного підрозділу, до якого відноситься освітня програма.

1.9 Для різних форм навчання (денна, заочна) розробляється одна ПП.

1.10 ПП є чинною на термін дії навчального плану і оновлюється у таких випадках: зміна державних стандартів освіти; стандартів фахової передвищої, вищої освіти; затвердження нової редакції освітньої програми з внесенням змін до навчального плану.

1.11 Поточні зміни до ПП за необхідності можуть вноситись у вигляді додатка щорічно. До таких змін відносяться: зміна або уточнення індивідуальних завдань та завдань для самостійної роботи; форм звітності і системи контролю та оцінювання знань; рекомендованих джерел інформації тощо. Зміни виносяться на обговорення групою розробників ПП і затверджуються на засіданні кафедри (циклової комісії). Затвердження ПП зі змінами відбувається не пізніше вересня поточного навчального року.

1.12 ПП узгоджується з базами практики до її початку.

1.13 ПП укладається українською мовою та оприлюднюється на сайті Університету.

2. Структура та зміст програми практики

2.1 ПП має таку структуру:

- титульна сторінка;
- опис практики;
- бази практики;
- мета та завдання практики;
- результати проходження практики;
- структура практики;
- зміст практики;
- контроль навчальних досягнень;
- рекомендовані джерела;
- додаткові ресурси.

Як правило, ПП оформлюється за шаблоном, наведеним у додатку А.

2.2 Оформлення титульної сторінки програми практики здійснюється з урахуванням таких особливостей:

- шифри та назви галузі знань, код і найменування спеціальності вказуються у відповідності до Постанови КМ України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (зі змінами та доповненнями);

– позиція «Спеціалізація» заповнюється за умови, якщо практика входить до вибіркової частини навчального плану.

Якщо виникає потреба у розробці окремої програми змістовного компоненту практики, то на титульній сторінці зазначається вид і назва практики та назва змістовного компонента.

Приклад:

Програма практики

Навчальна (психолого-педагогічна) практика

Психологічна компонента

Спеціальність: 017 Фізична культура і спорт

Освітня програма: 017.00.01 Фізичне виховання

2.3 При заповненні розділу 1 ПП – «**Опис практики**» слід зазначити загальну кількість кредитів / годин, визначених навчальним планом, термін проведення (проходження) практики, тривалість, кількість змістовних компонентів.

Якщо програма практики розробляється для окремого змістовного компоненту, то після заповнення загального опису практики додаються поля опису змістовного компоненту.

Приклад:

Програма навчальної (психолого-педагогічної) практики. Психологічна компонента

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання		
	денна	заочна	
<i>Навчальна (психолого-педагогічна) практика</i>			
<i>Вид практики</i>	<i>Обов'язкова</i>		
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	<i>6 / 180</i>		
<i>Курс</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Семестр</i>	<i>4</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Кількість змістовних компонентів з розподілом:</i>	<i>2</i>		
<i>Обсяг кредитів</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>-</i>
<i>Обсяг годин:</i>	<i>90</i>	<i>90</i>	<i>-</i>
<i>Тривалість (у тижнях)</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>-</i>
<i>Форма семестрового контролю</i>	<i>залік</i>		<i>-</i>
<i>Психологічна компонента:</i>			
<i>Курс</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Семестр</i>	<i>4</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Обсяг кредитів</i>	<i>3</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	<i>90</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Тривалість (у тижнях)</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Форма семестрового контролю</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

2.4 У розділі 2 ПП – «**Бази практики**», зазначаються типи установ за видами господарської діяльності, а також орієнтовний перелік баз практики (перелік підприємств, організацій або місць проходження практики).

2.5 При заповненні розділу 3 ПП – **«Мета та завдання практики»**, слід враховувати, що:

- формулювання мети та завдань практики здійснюється відповідно до її виду та має чітко корелюватись із метою і завданнями підготовки фахівців за освітньою програмою;
- обсяг тексту мети не повинен перевищувати 300 символів;
- завдання мають чітко вказувати, на формування яких саме компетентностей випускника спрямований даний вид практики, враховуючи матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми, зазначених в описі освітньої (професійної/наукової) програми;

2.6 При заповненні розділу 4 ПП – **«Результати проходження практики»**, слід враховувати матрицю забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми.

Формулювання результатів проходження практики здійснюється із використанням активних дієслів (знати, вміти, приймати рішення, використати, застосовувати, демонструвати, аналізувати тощо).

2.7 У розділі 5 ПП – **«Структура практики»**, зазначаються етапи проходження практики; план (порядок) її проходження, що містить перелік видів діяльності здобувачів вищої освіти для досягнення поставленої мети і виконання завдань практики з орієнтовним розподілом годин, передбачених для їх виконання; тематичні плани всіх змістовних компонентів практики. Окремо може зазначатись розподіл годин для заочної форми навчання.

2.8 Розділ 6 ПП – **«Зміст практики»**, повинен відповідати меті, завданням, бути пов'язаним з діяльністю здобувачів вищої освіти у Центрах компетентностей та вказувати на зв'язок з іншими видами практик, містити інформацію щодо особливостей організації і проведення практики, її специфіки. Цей розділ повинен містити завдання для здобувачів вищої освіти (в т.ч. перелік індивідуальних завдань), обов'язки здобувачів вищої освіти та керівників практики від Університету та від бази практики.

2.9 У розділі 7 – **«Контроль навчальних досягнень»**, описується порядок підведення підсумків практики. Необхідно вказати види робіт/діяльності студента під час проходження практики, за якими буде оцінюватись рівень досягнення результатів практики та форма звітності студента (*щоденник практики / індивідуальний план / портфоліо / презентація тощо*); зазначити перелік звітної документації, яку готує студент під час практики (зразки повинні міститися у додатках до програми практики); вимоги до звіту про практику; система контролю керівником практики та критерії оцінювання результатів проходження практики.

Якщо тривалість практики, що проводиться з відривом від теоретичного навчання, становить понад 8 тижнів та/або передбачає зміну завдань, баз практики, то програмою практики мають бути передбачені проміжні етапи звітності з проведенням відповідних заходів, формат проведення таких

заходів і форми звітності щодо отриманих результатів здобувачами вищої освіти. Такі заходи проводяться з метою корегування подальших етапів проходження практики.

Результати проходження практики оцінюються за шкалою, прийнятою в Університеті.

2.10 Розділ 8 – «**Рекомендовані джерела**» заповнюється за потреби та може містити посилання на нормативну та іншу документацію баз практики та/або відповідні посадові інструкції.

2.11 У розділі 9 – «**Додаткові ресурси**», зазначаються інші методичні вказівки (рекомендації) щодо проходження практики, правила техніки безпеки, перелік екскурсій під час проведення практики та інші заходи, що сприяють закріпленню теоретичних знань, отриманих під час навчання, тощо або посилання на електронні ресурси, на яких розміщено додаткову інформацію щодо практики.

Київський університет імені Бориса Грінченка

_____ (назва факультету, коледжу)

_____ (назва кафедри, циклової комісії)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

_____ (ПІБ)

« _____ » _____ 20__ р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

_____ (вид та назва практики за навчальним планом)

для студентів

спеціальності _____
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня _____
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми _____
(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізації _____
(за наявності) (назва спеціалізації)

Київ – 20__

Розробники:

(вказати авторів: ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, кафедра, циклова комісія)

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради факультету (Педагогічної ради коледжу) _____

(назва підрозділу)

Протокол від ____ . ____ . 20__ р. № ____

Секретар _____ (ініціали, прізвище)
(підпис)

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії)

Протокол від ____ . ____ . 20__ р. № ____

Завідувач кафедри _____ (ініціали, прізвище)
(підпис)

Програму практики погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) _____

(назва освітньої програми)

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

(керівник проектної групи) _____ (ініціали, прізвище)
(підпис)

____ . ____ . 20__ р.

Програму практики перевірено

Заступник директора/декана _____ (ініціали, прізвище)
(підпис)

____ . ____ . 20__ р.

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики		
Загальний обсяг кредитів / годин		
Курс		
Семестр		
Кількість змістовних компонентів з розподілом:		
Обсяг кредитів		
Обсяг годин		
Тривалість (у тижнях)		
Форма семестрового контролю		

1. Бази практики

2. Мета та завдання практики

3. Результати проходження практики

4. Структура практики

Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
Етап 1 ...	
1)	
2)	
...)	
Разом	
Етап ...	
1)	
2)	
...)	
Разом	
Етап n	
1)	
2)	
...)	
Разом	
Усього	

5. Зміст практики

- 5.1. Особливості організації і проведення практики.
- 5.2. Завдання для самостійної роботи та/або перелік індивідуальних завдань для студентів.
- 5.3. Обов'язки студентів під час проходження практики.
- 5.4. Обов'язки керівників практики від Університету та від бази практики.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види робіт/діяльності студента	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
		За одиницю	кількість одиниць	Максимальна кількість балів
...				
...				
		Разом	-	
Максимальна кількість балів:				
Розрахунок коефіцієнта:				

- 6.2. Перелік звітної документації.
- 6.3. Вимоги до звіту про практику.
- 6.4. Система контролю та критерії оцінювання.
- 6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань/умінь/навичок з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань/умінь/навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань/умінь/навичок
F, FX	1-59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження

7. Рекомендовані джерела (за потреби)

8. Додаткові ресурси (за наявності)